

บรรณานุกรม

เอกสารตัวเขียนโบราณ

หอวชิรญาณ หมุดตำรา วิทยาศาสตร์ รัชกาลที่ ๑ เลขที่ ๑๒ ชื่อตำราพิไชยสงคราม
ว่าด้วยกลศึกต่าง ๆ ไม่บริบูรณ์.

- ____. รัชกาลที่ ๑ เลขที่ ๔๑ ชื่อตำราพิไชยสงคราม เล่ม ๓ ว่าด้วยแผนที่ตั้งกระบวนทัพ
เป็นต้น
- ____. รัชกาลที่ ๑ เลขที่ ๔๒ ชื่อตำราพิไชยสงคราม เล่ม ๓ ว่าด้วยแผนที่ตั้งกระบวนทัพ
จนถึงว่าด้วยตำรามาตราประจำวัน
- ____. รัชกาลที่ ๑ เลขที่ ๔๓ ชื่อตำราพิไชยสงคราม เล่ม ๒ จบ ว่าด้วยกลศึก ๒๑ กล
จนถึงว่าด้วยตำราดูเมฆบนอากาศ
- ____. รัชกาลที่ ๑ เลขที่ ๔๔ ชื่อตำราพิไชยสงคราม เล่ม ๑ ว่าด้วยเกณฑ์ทัพจนถึงว่า
ด้วยกลศึก ๒๑ กล.
- ____. รัชกาลที่ ๑ เลขที่ ๔๗ ชื่อตำราพิไชยสงคราม เล่ม ๓ ว่าด้วยแผนที่ตั้งกระบวนทัพ
จนถึงว่าด้วยศรีเมือง อายุเมือง
- ____. รัชกาลที่ ๑ เลขที่ ๔๘ ชื่อตำราพิไชยสงคราม คำฉันท์ว่าด้วยเกณฑ์จนถึงว่าด้วย
กลศึก ๒๑ กล
- ____. รัชกาลที่ ๑ เลขที่ ๑๐๖ ตำราพิไชยสงคราม เล่ม ๒ ว่าด้วยกลศึกสงคราม
- ____. รัชกาลที่ ๒ เลขที่ ๑๒ ชื่อตำราพิไชยสงคราม ว่าด้วยกลศึกต่าง ๆ ไม่บริบูรณ์.
- ____. รัชกาลที่ ๒ เลขที่ ๔๖ ชื่อตำราพิไชยสงครามว่าด้วยกลศึก ๒๒ กล จนถึงว่าด้วย
อุพระจันทร์แลดูดาวฤกษ์
- ____. รัชกาลที่ ๒ เลขที่ ๒๐๓ ชื่อตำราพิไชยสงคราม เล่ม ๒ ว่าด้วยกลปล้นเอาเมือง
จนถึงว่าด้วยธงสัญญา
- ____. หมุดตำราพิไชยสงคราม รัชกาลที่ ๓ เลขที่ ๑๔๔ ชื่อตำรับพระราชพิธีข่มนาม.

หาวชิรญาณ หม่อมตำรา หม่อมพระราชพิธีรัชกาลที่ ๓ เลขที่ ๓๑๑ ชื่อตำราพระราชพิธีข่มนาม.

- ____. หม่อมตำรายุทธศาสตร์ ไม่ทราบรัชกาลเลขที่ ๓๔ ชื่อตำราพิไชยสงครามและตำรา
กลต่อท้าย
- ____. ไม่ทราบรัชกาล เลขที่ ๔๔ ตำราพิไชยสงครามว่าด้วยประวัติกทัพและวิธีจัดทัพ
- ____. ไม่ทราบรัชกาล เลขที่ ๔๔ ตำราพิไชยสงครามว่าด้วยประวัติกทัพและวิธีจัดทัพ
- ____. หม่อมยุทธศาสตร์ไม่ทราบรัชกาล เลขที่ ๔๔ ชื่อตำราพิไชยสงคราม เล่ม ๒ ว่าด้วย
กลศึกมีชื่อต่าง ๆ
- ____. หม่อมตำรายุทธศาสตร์ ไม่ทราบรัชกาล เลขที่ ๔๗ ชื่อตำราพิไชยสงคราม เล่ม ๕
ว่าด้วยโลกานุวัตร หน้าที่ของพระมหากษัตริย์
- ____. หม่อมยุทธศาสตร์ ไม่ทราบรัชกาล เลขที่ ๗๑ ชื่อตำราพิไชยสงครามว่าด้วยการรุก
และการรับเข้าศึก
- ____. ไม่ทราบรัชกาล เลขที่ ๗๒ ชื่อตำราพิไชยสงครามว่าด้วยการเข้าสู้รบกับข้าศึก
- ____. หม่อมยุทธวิธีตำรายุทธศาสตร์ ไม่ทราบรัชกาล เลขที่ ๒๑๗ ชื่อพิไชยสงคราม
เล่ม ๕
- ____. หม่อมจดหมายเหตุ รัชกาลที่ ๑ จ.ศ. ๑๑๔๖ เลขที่ ๒ ชื่อกฎพระบรมราชโองการ
เรื่องตั้งเจ้าพิททเป็นเจ้าพระยานครศรีธรรมราช
- ____. รัชกาลที่ ๑ จ.ศ. ๑๑๔๗ เลขที่ ๑ ชื่อเรื่องบัญชีจ่ายข้าวฉางหลวงให้แก่โรงสี
ส่งกองทัพครั้งรบพม่า ปีมะเส็ง สปกศก ปีมะเมีย ัฐศก
- ____. รัชกาลที่ ๑ จ.ศ. ๑๑๔๔ เลขที่ ๓ ชื่อท้องตราเรื่องพระราชทานบำเน็จความ
ชอบแก่พระยาวิเศษสงคราม
- ____. รัชกาลที่ ๒ จ.ศ. ๑๑๗๔ เลขที่ ๓ เรื่องหนังสือหมื่นศักดิ์พลเสวย เจ้ากรม
ถึงพระยานครจะตั้งเมืองกลาง
- ____. รัชกาลที่ ๒ จ.ศ. ๑๑๗๖ เลขที่ ๑๖ ก. ชื่อให้มหาดไทยกลาโหม ชนสูตรข้าว
ในฉาง

หาวชิรญาณ หมวตดำรา รัชกาลที่ ๒ จ.ศ. ๑๑๘๐ เลขที่ ๔ ชื่อโปรดเกล้าฯ ให้พระพงศ์
อมรินทร์ ออกมารักษาโรคพระยานครและช่วยราชการทัพพม่า

____. รัชกาลที่ ๒ จ.ศ. ๑๑๘๒ เลขที่ ๒ ชื่อใบบอกพระยาสุรินทรราชเสนีย์ เรื่อง
ส่งตัวหม่อมเจ้าสายหยุด หม่อมเจ้านิถุมลและหม่อมเจ้าสมพงษ์ กับบ่าวไพร่
๕๐ คน ที่ต้องเกณฑ์มาในกองทัพให้กลับกรุงเทพฯ กับหาเรือโทหลวงอนุรักษ์

____. รัชกาลที่ ๒ จ.ศ. ๑๑๘๒ เลขที่ ๒๐ ชื่อ มูลเหตุที่พระมหากษัตริย์ไทยจะพระราช
ทานที่อยู่แก่ชาวโปรตุเกส

____. รัชกาลที่ ๒ จ.ศ. ๑๑๘๔ เลขที่ ๒ ชื่อบอกเมืองนครศรีธรรมราช เรื่อง
ต่อเรือรบใช้ในราชการทัพศึก

____. รัชกาลที่ ๓ จ.ศ. ๑๑๘๗ เลขที่ ๑๐ ชื่อบัญชีรายชื่อบินใหญ่

____. หมู่จดหมายเหตุรัชกาลที่ ๓ จ.ศ. ๑๑๘๗ เลขที่ ๑๐/ก ชื่อบัญชีรายชื่อบินใหญ่

____. รัชกาลที่ ๓ จ.ศ. ๑๑๘๗ เลขที่ ๑๐/ข ชื่อบัญชีรายชื่อบินใหญ่

____. รัชกาลที่ ๓ จ.ศ. ๑๑๘๐ เลขที่ ๔ ชื่อบัญชีรายชื่อเรือพระที่นั่ง บอกขนาด
และกำลังของเรือ

____. รัชกาลที่ ๓ จ.ศ. ๑๒๐๔ เลขที่ ๑๑ ชื่อสารตราเจ้าพระยาจักรีถึงเจ้าพระยา
บดินทร์ เรื่องราชการทัพพม่า

____. รัชกาลที่ ๓ จ.ศ. ๑๒๐๔ เลขที่ ๓๐ ชื่อสารตราเจ้าพระยาจักรีถึงผู้ว่าราชการ
เมืองต่าง ๆ เรื่องให้ทำแผนที่ส่งมากรุงเทพฯ

____. รัชกาลที่ ๓ ไม่ปรากฏ จ.ศ. เลขที่ ๔๔ ชื่อบัญชีรายชื่อเรือสำเภา แลบ้อม
พร้อมทั้งปืนประจำเรือแลบ้อม

____. รัชกาลที่ ๔ จ.ศ. ๑๒๓๖ เลขที่ ๑๓ ๑๔๓/๑๒ เรื่องประกาศปรึกษาการเลิกทาส
และบ่อนเบี้ย

หงช., ร. ๔ พ.ศ. ๓/๑๔๑ สำเนาสารตราถึงหัวเมืองว่าด้วยการที่จะตั้งสักเลข นิมโรง
โทศก จ.ศ. ๑๒๔๒

หจช., ร. ๕ พ.ศ. ๗/๒๔ หนังสือเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง ทูลเกล้าฯ ถวายตอบ
พระราชหัตถเลขาเรื่องกรมประจักษ์ขอให้รับหางว่าวสักทหาร ลงวัน ๒๑^๔ คำ
ปีวอก ฉศก จ.ศ. ๑๒๔๖

หนังสือ

- กฎหมายตราสามดวง. ๔ เล่ม. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๔๑๔.
การศึกษาวิจัย, กรม กองบัญชาการทหารสูงสุด. ประวัติกองทัพไทยในรอบ ๒๐๐ ปี
พ.ศ. ๒๓๒๔-๒๔๒๔. พระนคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, ๒๔๒๔.
กลาโหม, กระทรวง. วัฒนธรรมไทยเรื่องวิวัฒนาการแห่งการทหารและศัตราวุธใน
กองทัพบกไทย สมัยโบราณ. พระนคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่, ๒๔๔๖.
____. ที่ระลึกวันสถาปนากระทรวงกลาโหม. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ
๒๔๔๖.
ขจร สุขพานิช. ประวัติศาสตร์ไทย พ.ศ. ๑๖๐๐-๒๓๑๐. พระนคร : โรงพิมพ์
กรุงธน, ๒๔๒๔.
คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัดและพระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับ
หลวงประเสริฐอักษรนิติ์ ฉบับหอสมุดแห่งชาติ. พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม
๒๔๑๐.
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. กลอนโตเอวีเอ็มทราบกับตามเสด็จไทรโยค.
พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๗๐.
____. พระราชนิพนธ์ เสด็จประพาสไทรโยค. พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม,
๒๔๐๒.
จันทร์ฉาย ภคธิดา. ประวัติศาสตร์ไทยสมัยแรกเริ่ม จนถึงสมัยธนบุรี การศึกษาเฉพาะ
ประเด็น. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๔๒๐.
ชัย เรื่องศิลป์. ประวัติศาสตร์ไทยสมัย พ.ศ. ๒๓๔๒-๒๔๔๓ ตอนที่ ๑ บ้านสังข์.
พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร : สำนักพิมพ์เรื่องศิลป์, ๒๔๑๔.

ชัย เรืองศิลป์. ประวัติศาสตร์ไทยสมัย พ.ศ. ๒๓๕๒-๒๔๕๓ ด้านเศรษฐกิจ:

พระนคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๒๒.

แขน ปัจจุสมานนท์, พลเรือตรี. ประวัติการทหารเรือไทย. พระนคร : โรงพิมพ์

กรมสารบรรณทหารเรือ, ๒๕๐๕.

คำเปียร เลขะกุล, พลโท. ประวัติการเตรียมพลในกองทัพบกไทย. พระนคร :

โรงพิมพ์กรมทหารสื่อสาร, ๒๕๐๗.

คำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระยา. ตำนานเรือรบไทย. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณ

พิพรรฒธนากร, ๒๕๖๗.

_____ . ตำราพิชัยสงครามค้ำกลอน. พระนคร : ราชบัณฑิตยสภา, ๒๕๗๓.

_____ . พระราชพงสาวดารกรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ ๒ เล่ม ๑, ๒ เล่ม.

พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๕.

_____ . และนริศรานุวัตติวงศ์, เจ้าทำกรมพระยา สาส์นสมเด็จ. เล่ม ๖. ๒๒ เล่ม

พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๕.

ตำราการยกทัพ สำนวการเตรียมรบพม่าในรัชกาลที่ ๒. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณ

พิพรรฒธนากร, ๒๕๖๕. (พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอภัยนคร อุทุมพร

โปรดให้พิมพ์)

เต็ม วิภาคย์พจนกิจ. ประวัติศาสตร์อีสาน. เล่ม ๒. ๒ เล่ม. พระนคร : สำนักพิมพ์

สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓.

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา. พระราชพงสาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑. พระนคร :

โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๓.

_____ . รัชกาลที่ ๓. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๕.

เชียรชัย เขียมวรเมธ. ปรัชกานีพนธ์และชีวประวัติของขงเบ้ง. พระนคร : โรงพิมพ์

กมลการพิมพ์, ๒๕๒๕.

นราธิปประพันธ์พงศ์, กรมพระ. พระราชพงสาวดารพม่า. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา

๒๕๐๕.

นเรนทรราชา, พันเอก หม่อม. ตำรายุทธวิธี. ๒ เล่ม. เล่ม ๒. พระนคร : โรงพิมพ์
บำรุงนุกุลกิจ, ๒๔๕๐.

นายสวน มหาตเล็ก. โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี. พระนคร : โรงพิมพ์
โสภณศิริวรรณานการ, ๒๔๖๔.

ประจักษ์ ประภาพิทยากร. ประเพณีและไสยเวทวิทยาในชนข้างขุนแผน. พระนคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๔๖๕.

ประชุมพงศาวดารฉบับหอสมุดแห่งชาติ. เล่ม ๔. ภาคที่ ๓๖. พระนคร : โรงพิมพ์
อักษรสัมพันธ์, ๒๕๐๔.

ประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑสถาน, กอง. ประวัติกองทัพไทยในรอบ ๒๐๐ ปี พ.ศ.
๒๓๖๕-๒๕๒๕. พระนคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, ๒๕๒๕.

ปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระ. ตำราปืนใหญ่. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณศิริวรรณานการ
๒๔๖๖. (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าฯ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์
วรเดชโปรดให้พิมพ์)

พิชัย วาสนาลัง. ตำราพิชัยสงครามของขุนวิและเจ้าสี. พระนคร : โรงพิมพ์
เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๒๐.

พระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐ (ฉบับหอสมุดแห่งชาติ). พระนคร :
โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๐๗.

พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ฉบับหอสมุดแห่งชาติ. พระนคร : โรงพิมพ์ ป.
พิศนาคะการพิมพ์, ๒๕๐๕.

พระราชพงศาวดารกรุงสยาม (จากต้นฉบับของบริติชมิวเซียม). พระนคร : โรงพิมพ์
อักษรสัมพันธ์, ๒๕๐๗.

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับพระปรมาธิบดีชิโนรส. พระนคร : โรงพิมพ์
คุรุสภา, ๒๕๐๔.

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา. ๒ เล่ม. พระนคร : โรงพิมพ์อมรรการพิมพ์,
๒๕๑๖.

พิษณุโลกประชานารถ, กรมหลวง. พงศาวดารยุทธศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ไม่ทราบแหล่งพิมพ์

๒๔๖๓.

ย.ซี.เยรีนี, ร้อยเอก. ศิโยยสงครามอินดูโบราณ. พระนคร : โรงพิมพ์วิชรินทร์,

๒๔๒๔.

ยุทธการทหารบก, กรม. หนังสืออุทิศ. พระนคร : กองทัพบก, ๒๔๑๔.

ยุทธการทหารเรือ, กรม. ประวัติเรือรบไทย. พระนคร : โรงพิมพ์กรมสารบรรณ

ทหารเรือ, ๒๔๒๐.

ราชบุรี, มณฑล. สมุทรราชบุรี. พระนคร : โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์ไทย, ๒๔๖๗.

ราชบัณฑิต, กรม. เทศนาพระราชประวัติและพงศาวดารกรุงเทพฯ. พระนคร :

โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์ไทย, ๒๔๕๖.

รอง: ศยามานนท์-คำเนิร เลขะกุล, พลโท - วิลาสวงศ นพรัตน์. ประวัติศาสตร์ไทย

สมัยกรุงศรีอยุธยา. พระนคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๖.

รอง: ศยามานนท์และคณะ. ประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาแผ่นดินสมเด็จพระรามา

ธิบดีที่ ๑ ถึงแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราช. พระนคร : โรงพิมพ์

สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๔.

ศรีสุริปริชา, พระยา. นิพนธ์ของพระยาศรีสุริปริชา. พระนคร : โรงพิมพ์ไทย, ๒๔๖๓.

ศิลปากร, กรม. ลิลิตยวนพ่าย. พระนคร : โรงพิมพ์กรมการพิมพ์, ๒๕๑๔.

"ศิลาจารึกหลักเมืองกาญจนบุรี." รวมเรื่องเมืองกาญจน์. พิมพ์ครั้งที่ ๔ พระนคร :

โรงพิมพ์พิชิต, ๒๕๒๐.

สมชัย อุนมานราชธน. การทูตของไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา. พระนคร : โรงพิมพ์

ไทยเกษม, ๒๔๔๓.

แสงโสม เกษมศรี, ม.ร.ว., วิมล พงศิพัฒน์. ประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ ๑-รัชกาลที่ ๓ (พ.ศ. ๒๓๒๕-พ.ศ. ๒๓๕๔). พระนคร :

โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ๒๕๒๓.

เสถียร ลายลักษณ์, ร.ค.ท.และคนอื่น ๆ. ประชุมกฎหมายประจำศก. เล่ม ๔. พระนคร :
โรงพิมพ์เดลิแมล, ๒๔๗๔.

โสมหัต เทเวศร์. เจ้าฟ้าจุฑามณี. พระนคร : โรงพิมพ์วชิรณาการพิมพ์, ไม่ทราบ
ปีพิมพ์.

หนังสือพิไชยสงคราม รามห้าเล่มสมุดไทย. พระนคร : โรงพิมพ์ปรัดเล, ๒๔๑๔.

อักษราริธานศรบทของหมอปรดเล. พิมพ์ครั้งที่ ๒ พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๔๑๕.

หนังสือพิมพ์ในโอกาสพิเศษ

ตำรงราชานูภาพ, สมเด็จพระยา. เทศาภิบาล. พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม,
๒๕๐๓. (บรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพพระยาอรรถกระวีสุนทร)

ดรี อมาตยกุล. "จังหวัดตาก." ในจังหวัดตากและอธิบายระยะทางล่องลำน้ำฝิง
ตั้งแต่เชียงใหม่จนถึงปากน้ำโพ. พระนคร : โรงพิมพ์กติกิประเสริฐ, ๒๕๐๑.

(บรรณาการในงานสถาปนกิจศพ นายด้อม พรหมมาส ณ วัดคอนแก้ว จังหวัดตาก
วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๑)

ดรี อมาตยกุล. จังหวัดราชบุรี ภูมิประเทศและสภาพทั่วไป. พระนคร : โรงพิมพ์
ชวนพิมพ์, ๒๕๐๔. (บรรณาการในงานสถาปนกิจศพ คุณหญิงประพันธ์
คำรสลักษณ์ (สิ้น สุขวะถิช)

ตำราพิไชยสงคราม. ไม่ทราบแหล่งพิมพ์ : ๒๕๑๒ (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานสถาปนกิจศพ
นางสนิท นรนาถ (ตลับ บุญยรัตพันธ์) ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันที่ ๑๖
มกราคม ๒๕๑๒).

ประวัติกิจการทหารสมัยรัตนโกสินทร์. พระนคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, ๒๕๑๐.

(บรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพ พันเอกพระยาควำเกิงรณภพ (พิศ
ชัฒมานนท์) และสถาปนกิจศพนางสาวเพ็ญ ชัฒมานนท์ ณ วัดเทพศิรินทราวาส
๒๗ มีนาคม ๒๕๑๐)

ราชนิติ พากษ์บาลีและพากษ์ไทย. พระนคร : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์, ๒๕๐๔.

(บรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพ พลโทพระยาศรีสรราชภักดี)

"ลิลิตยวนพ่าย." ลิลิตยวนพ่ายกับลิลิตเพชรมงกุฎ. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์.

๒๕๐๔. (บรรณาการในงานสถาปนากิจศพ นางราชวราบุรุษ (ยาณี ชิดานนท์)

ณ วัดเทพศิรินทร์ ๒ ตุลาคม ๒๕๐๔)

หอพระสมุดวชิรญาณ. พระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ด้วยเรื่องจดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี. พิมพ์ครั้งที่ ๒

พระนคร : โรงพิมพ์ไทย, ๒๕๕๔. (บรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพ

จอมพลพระเจ้าฟ้าง่างเสอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช ราชองค์รักษ์)

หนังสือแปล

คลอริช เวลส์. การปกครองและบริหารของไทยสมัยโบราณ. แปลโดย

กาญจณี สมเกียรติกุลและยุพา ชุมจันทร์, พระนคร : โรงพิมพ์เจริญวิทย์

การพิมพ์, ๒๕๑๔.

ตราบง. ประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาฉบับตราบง. แปลโดยสมศรี เข้มธรรม.

พระนคร : โรงพิมพ์สหประชาพานิชย์, ๒๕๒๒.

ลา ลู แบร์. ราชอาณาจักรสยาม. แปลโดยสันต์ โกมลบุตร. พระนคร : สำนักพิมพ์

ก้าวหน้า, ๒๕๑๐.

วัน วลิต. พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับวัน วลิต. แปลโดย วนาศรี สามนเสน.

พระนคร : โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์, ๒๕๒๓.

หม่อม หิน อ่อง. ประวัติศาสตร์พม่า. แปลโดย เพ็ชรี สุมิตร. พระนคร :

โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

อหิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. สังคมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ : พ.ศ. ๒๓๒๔-๒๔๑๖. แปลโดย

ม.ร.ว.ประกายทอง ลิริสุขและพรณี สรวงบุญมี. พระนคร : มูลนิธิโครงการ

ตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๒๑.

บทความในหนังสือ

- ขจร สุขพานิช. "กรุงศรีอยุธยาแตกเพราะอะไร." ใน ข้อมูลประวัติศาสตร์ : สมัยอยุธยา. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๓.
- _____ . "เอกสารการทูตเกี่ยวกับเซอร์ เจมส์ บรุก." ใน ข้อมูลประวัติศาสตร์ สมัยบางกอก. พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๘.
- "คำอ่านและคำแปลจารึกสุโขทัย สุภาภิตพระร่วง." ใน เรื่องพระร่วง เทียวเมืองพระร่วง. พระนคร : สำนักพิมพ์ศิลปบรรณาการ, ๒๔๔๘.
- ตำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระยา. "ตำนานเรื่องสามก๊ก." ใน สามก๊ก เล่ม ๑, ๒ เล่ม. พระนคร : โรงพิมพ์เจริญธรรม, ๒๕๑๐.
- _____ . "ไทยรบพม่า." ใน ประชุมพงศาวดาร เล่ม ๔-๖-๗. ๔๐ เล่ม. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๖.
- _____ . "ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๒๓ ตำนานการเกณฑ์ทหารไทย." ใน ประชุมพงศาวดารฉบับหอสมุดแห่งชาติ เล่ม ๖. ๗ เล่ม พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๐๗.
- _____ . "ลักษณะการปกครองประเทศสยามแต่โบราณ." ใน หนังสืออ่านประกอบ คำบรรยายวิชาพื้นฐานอารยธรรมไทย. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๔.
- คำเนิร เลขะกุล, พลโท. "การทหารสมัยอยุธยา." ใน รวมปาฐกถางานอนุสรณ์อยุธยา ๒๐๐ ปี. ๒ เล่ม. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๐.
- นิธิ เขียวศรีวงศ์. "การค้า." ใน ศรีธรรมเทพนคร. พระนคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๒๗.
- นิมาน แจ่มจรัส. "จดหมายเหตุฟอร์ซิง." ใน ชุมนุมจดหมายเหตุฝรั่งในเมืองไทย. พระนคร : โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์, ๒๕๑๐.

"พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี จดหมายเหตุรายวันตีพิมพ์กรุงธนบุรี." ใน ประชุมพงศาวดาร เล่ม ๔๐. (ประชุมพงศาวดารภาค ๖๕-๖๖). พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๒.

"พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม)." ใน ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๖๕. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๒.

สุรสิงหนาท, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ. "เสด็จไปตีเมืองพม่า เมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๖."

ใน ประชุมเพลงยาว. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรบริการ, ๒๕๐๗.

_____ . "เสด็จไปปราบพม่าเมืองนครศรีธรรมราช เมื่อปีมะเมีย พ.ศ. ๒๓๒๕๐."

ใน ประชุมเพลงยาวฉบับหอสมุดแห่งชาติ. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรบริการ, ๒๕๐๗.

บทความในวารสาร

"คำให้การขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม เอกสารจากหอหลวง." วารสารแดงงานประวัติศาสตร์ เอกสารโบราณคดี ๓ : ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๑๒) : ๒๑-๓๔.

_____ . วารสารแดงงานประวัติศาสตร์ เอกสารโบราณคดี ๔ : ๓ (กันยายน ๒๕๑๓) : ๓๗-๓๘.

_____ . วารสารแดงงานประวัติศาสตร์ เอกสารโบราณคดี ๔ : ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๑๔) : ๒๕-๔๐.

เจนภพ จบกระบวนวรรณ. "ปืนใหญ่จากสนามหลวงถึงกระทรวงกลาโหม." วารสารโมเดิร์นแมน (ฉบับที่ ๒๔ เดือนกุมภาพันธ์ ไม่ทราบ พ.ศ.) : ๑๐๖-๑๑๐.

ชาญชัย วรรณวงศ์. "บทบาทมอญในประวัติศาสตร์สงครามไทย-พม่า." วารสารเมืองโบราณ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๒๗) : ๒๔-๒๗.

คำเนิร เลขะกุล, พลโท. "ประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา." วารสารแดงงานประวัติศาสตร์ เอกสารโบราณคดี ๔ : ๒ (พฤษภาคม ๒๕๑๓) : ๒๔-๒๕.

- สุวิทย์ ชีรสาสวัต. "สาเหตุที่ไทยเสียดินแดนสยามเมื่อ ๒๑๖ ปีก่อนที่ไทยจะไม่ควรร
 ลืม." วารสารศิลปวัฒนธรรม ๔ : ๗ (พฤษภาคม ๒๕๒๖) : ๑๖-๒๔.
 สำราญ วัชรพาทย์, ศาสตราจารย์นายแพทย์. "ปืนใหญ่ใต้ทะเลที่อ่าวสัตหีบ." วารสาร
 ศิลปากร ๒๒ : ๓ (กันยายน ๒๕๒๑) : ๒๐-๓๐.

วิทยานิพนธ์

- แจ่มจันทร์ วงศ์วิเศษ. "การปรับปรุงกองทัพบกของไทยตามแบบตะวันตก ตั้งแต่ พ.ศ.
 ๒๓๔๔-๒๔๗๔." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕.
 บุญรอด แก้วกัณฑ์. "การเก็บส่วยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๔๑๑)."
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕.
 วราภรณ์ ทิมานนท์. "การค้าสำเภาของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น." วิทยานิพนธ์
 ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ๒๕๒๒.
 วีรณันท์ วาวิรัชชนนท์. "ความสำคัญของอันานิยมสยามยุคต่อไทย กับพหุชาและญวน."
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓.
 อนันต์ วิริยะคินิจ. "การศึกษาวิเคราะห์การทำสงครามระหว่างไทยกับพม่า พ.ศ.
 ๒๐๔๑-๒๓๑๐." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑.
 ธัญชสี สุสาย์พันธ์. "ความเปลี่ยนแปลงของระบบไพร่และผลกระทบต่อสังคมไทยใน
 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

สุภรณ์ โอเจริญ. "ชาวมอญในประเทศไทย : วิเคราะห์ฐานะและบทบาทในสังคมไทย ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนกลางถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น." วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔.

จุลสาร เอกสารอัตสำเนาและเอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ อื่น ๆ

จันทร์บุรี, จังหวัด. ประวัติป้อมไพรีพิณาศและป้อมพิฆาตปัจจามิตร. (พิมพ์ดีด)

ชอบ ภักศวิวงศ์, พันเอก. "หลักการรบของไทย." เอกสารประกอบการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. พระนคร : ๒๕๒๓. (อัตสำเนา)

_____ . ยุทธวิธีไทย. เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาประวัติศาสตร์สงคราม โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (อัตสำเนา)

คำเนียร เลขาภูล, พลโท. ปืน. (พิมพ์ดีด)

_____ . "เรื่องยุทธศาสตร์ในสมัยอยุธยา." บรรยาย ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, ๒๔ มกราคม ๒๕๑๔ (พิมพ์ดีด)

ประวัติศาสตร์ทหารเรือ, กอง. "หมวด ๓ กองทัพเรือและหน่วยต่าง ๆ." ประวัติ กองทัพเรืออย่างย่อ. (อัตสำเนา)

ภารดี มหาจันทร์. "ประวัติการปกครองไทย." เอกสารประกอบศึกษา ภาควิชา ประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน (อัตสำเนา)

ศุภวัฒน์ เกษมศรี, หม่อมราชวงศ์. ระบบการข่าวกรองของไทยสมัยอยุธยา. (พิมพ์ดีด)

สุเนตร ชุตินทรานนท์. "ลักษณะเฉพาะของเมืองนครศรีธรรมราชศึกษาจาก "The Suma Oriental ของ Tome Pires." การสัมมนาประวัติศาสตร์ นครศรีธรรมราช ครั้งที่ ๓, วันที่ ๑๔-๑๕ สิงหาคม ๒๕๒๖ ณ วิทยาลัยครู นครศรีธรรมราช (อัตสำเนา)

เอกสารต่างประเทศ

Relationship with Berma-Part 2, The siam society journal vol. VI
(Bangkok, 1959).

Sarasin Viraplol. "Tribute and Profit: Sino-Siamese Trade,
1652-1853." Cambridge: Council on East Asian Studies
Harvard University, 1977.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

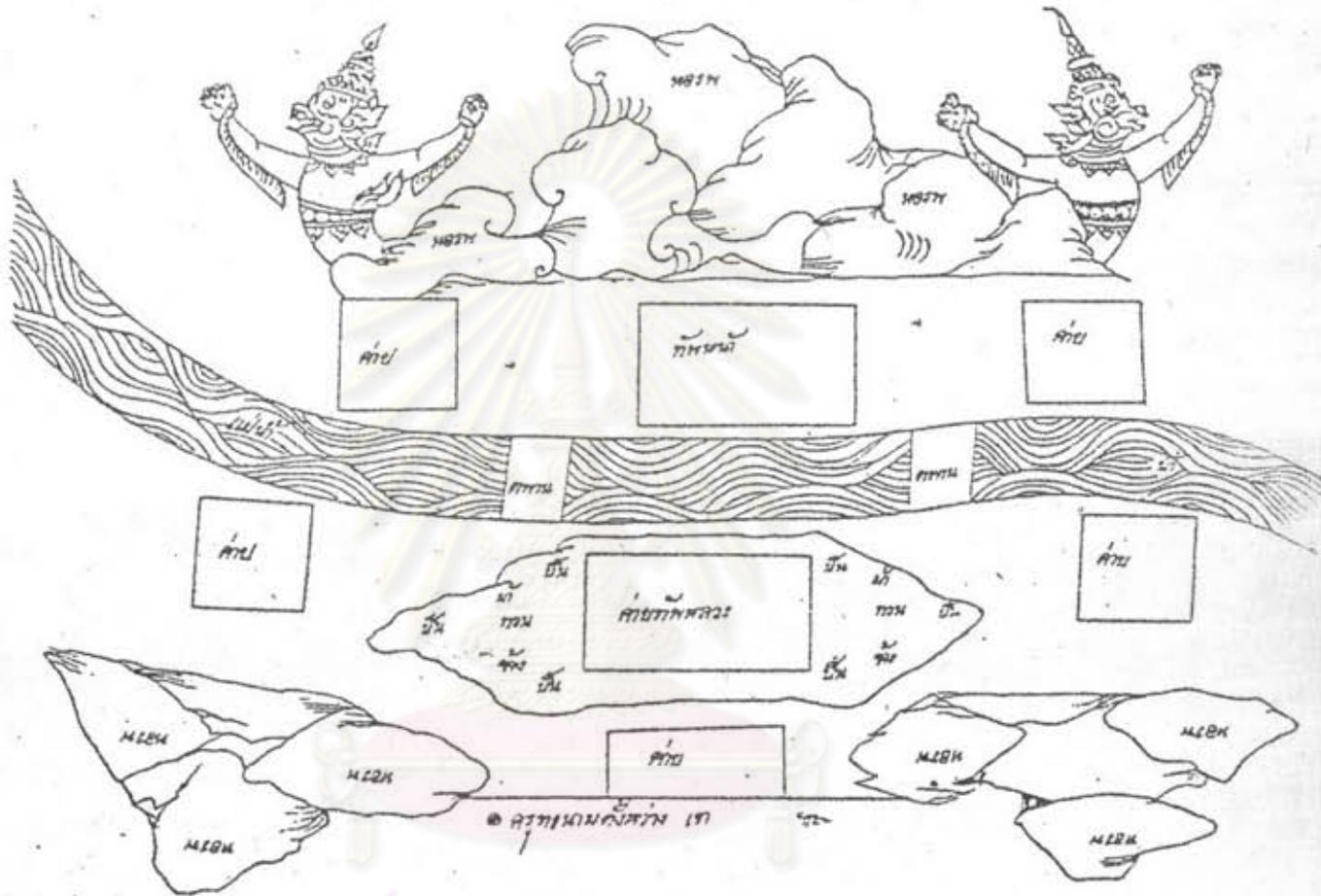
ภาคผนวก

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

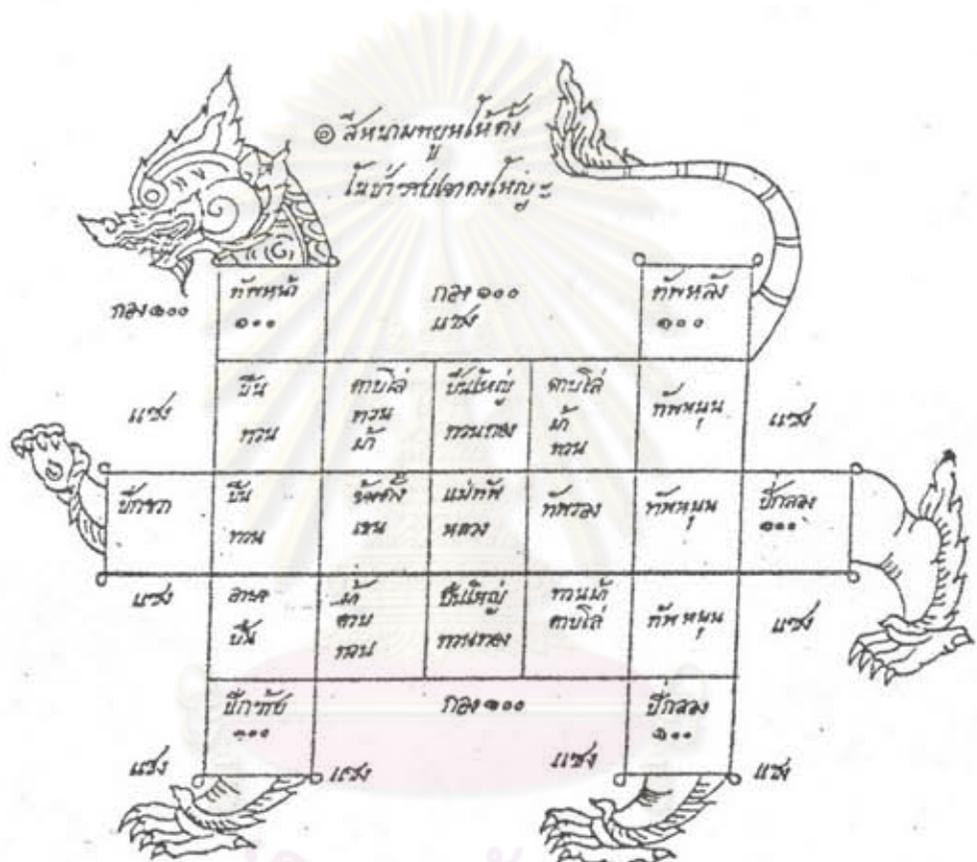
ลักษณะการตั้งทัพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ลักษณะการตั้งทัพทั้งหมด จากหนังสือไชยสงครามไทย รวมห้าเล่มสมุดไทย)

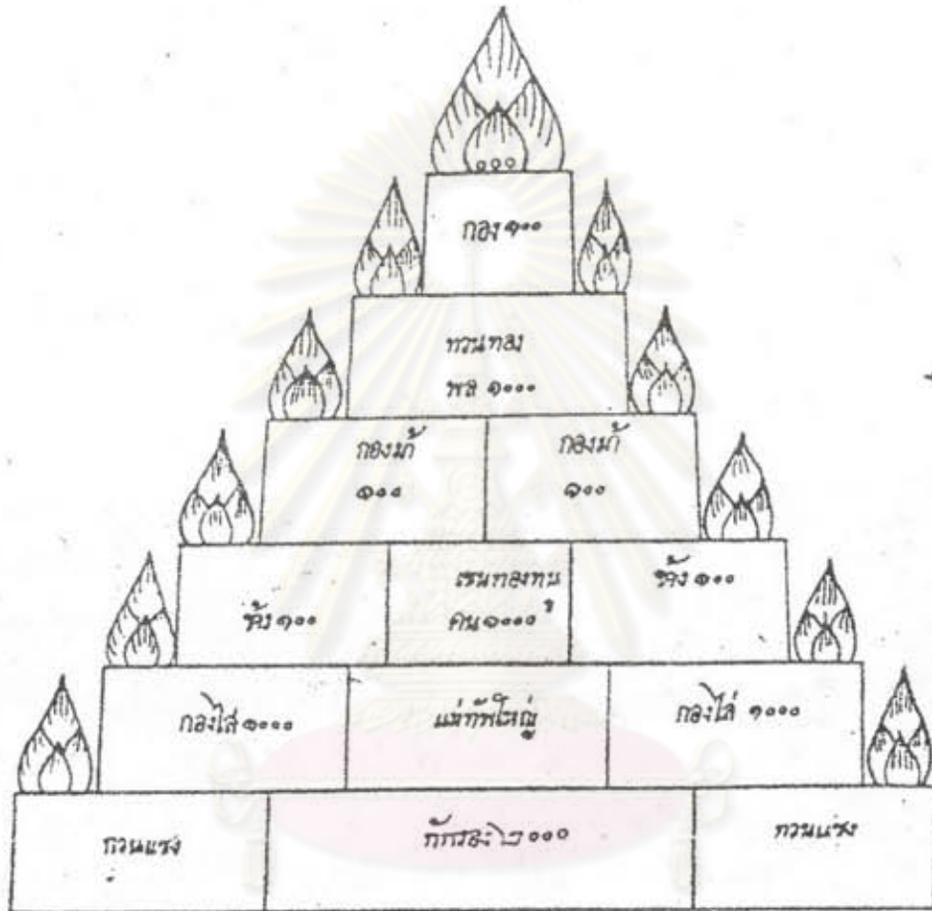

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

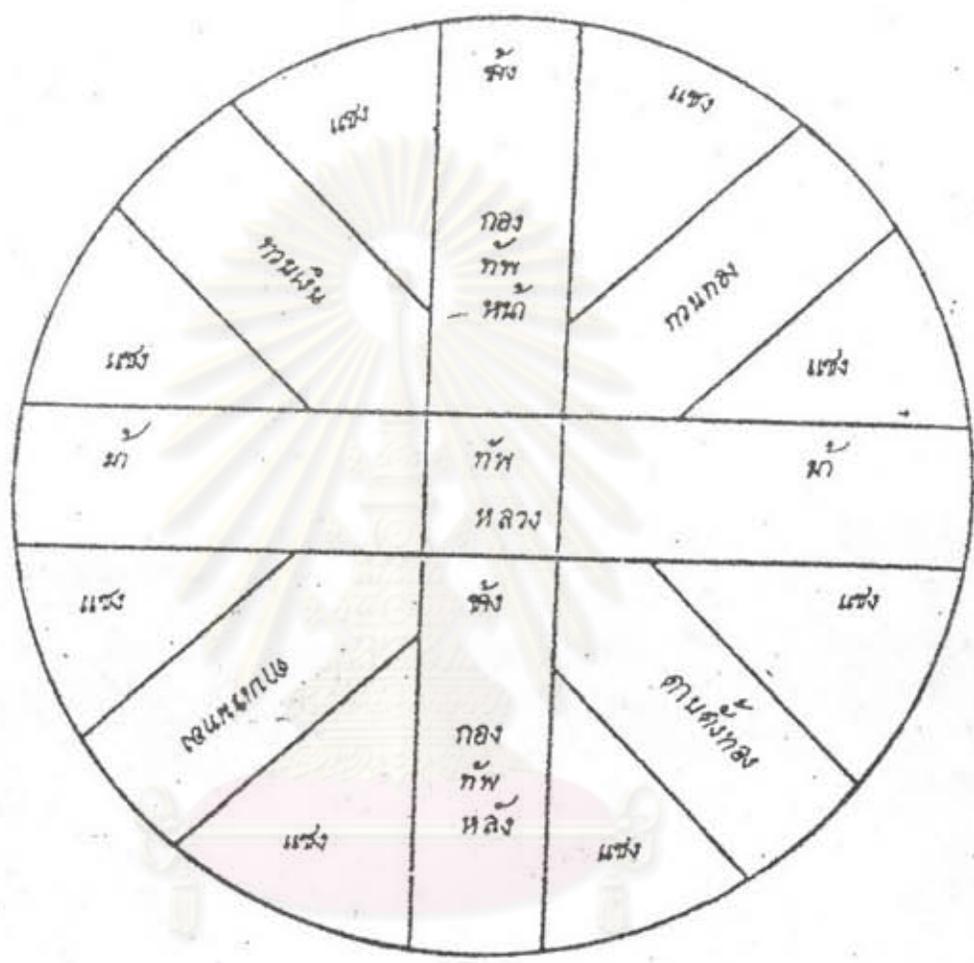

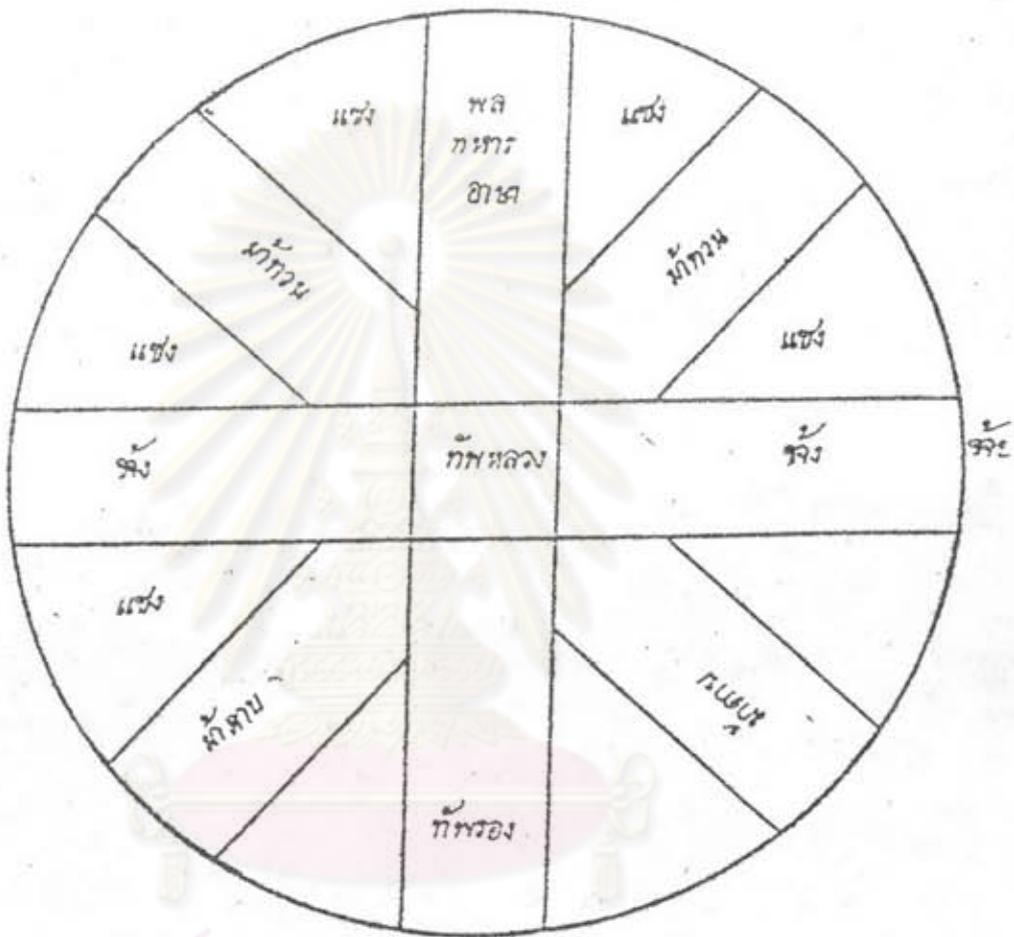

๑ ปทุมพยหให้ทั้งกลางทั้ง ขกเงินก็ได้ทั้งค่าชได้ ๗๗

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิจัยพืชสวน
 ๑ จักรทนต์โตดงบลจอมเทกซ์น ๗๖
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

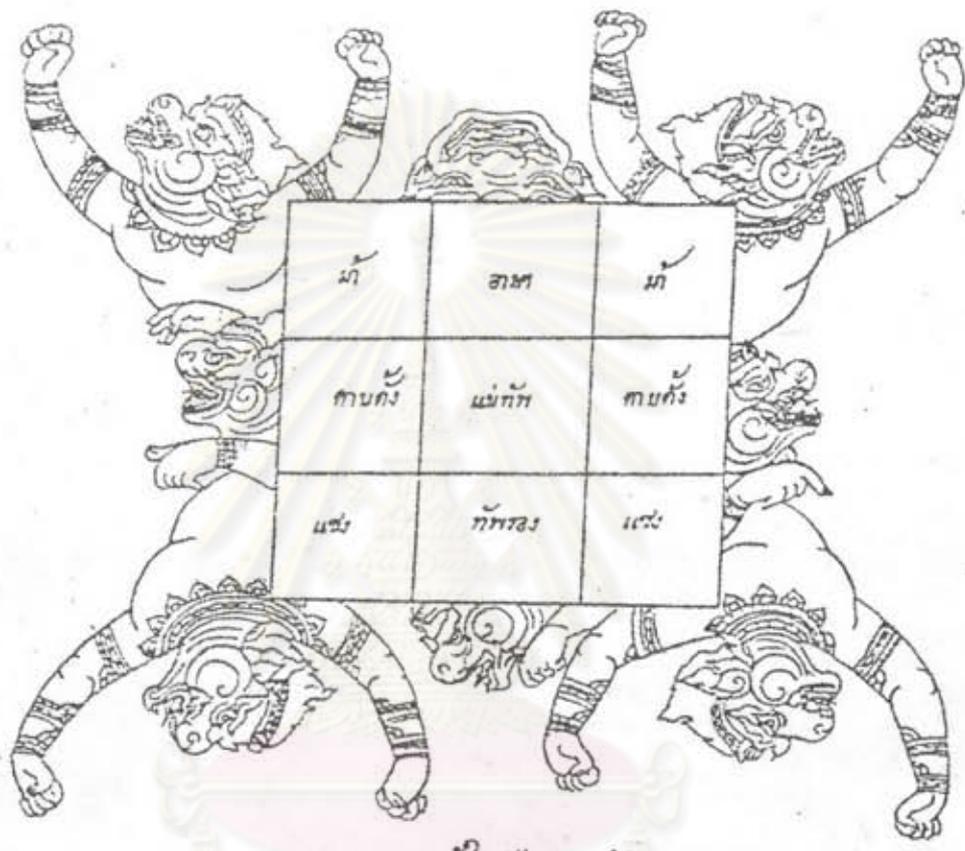

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 ๑ ชื่อกรณกรพยท ไททงกเทแอกสมทง ๗๖
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

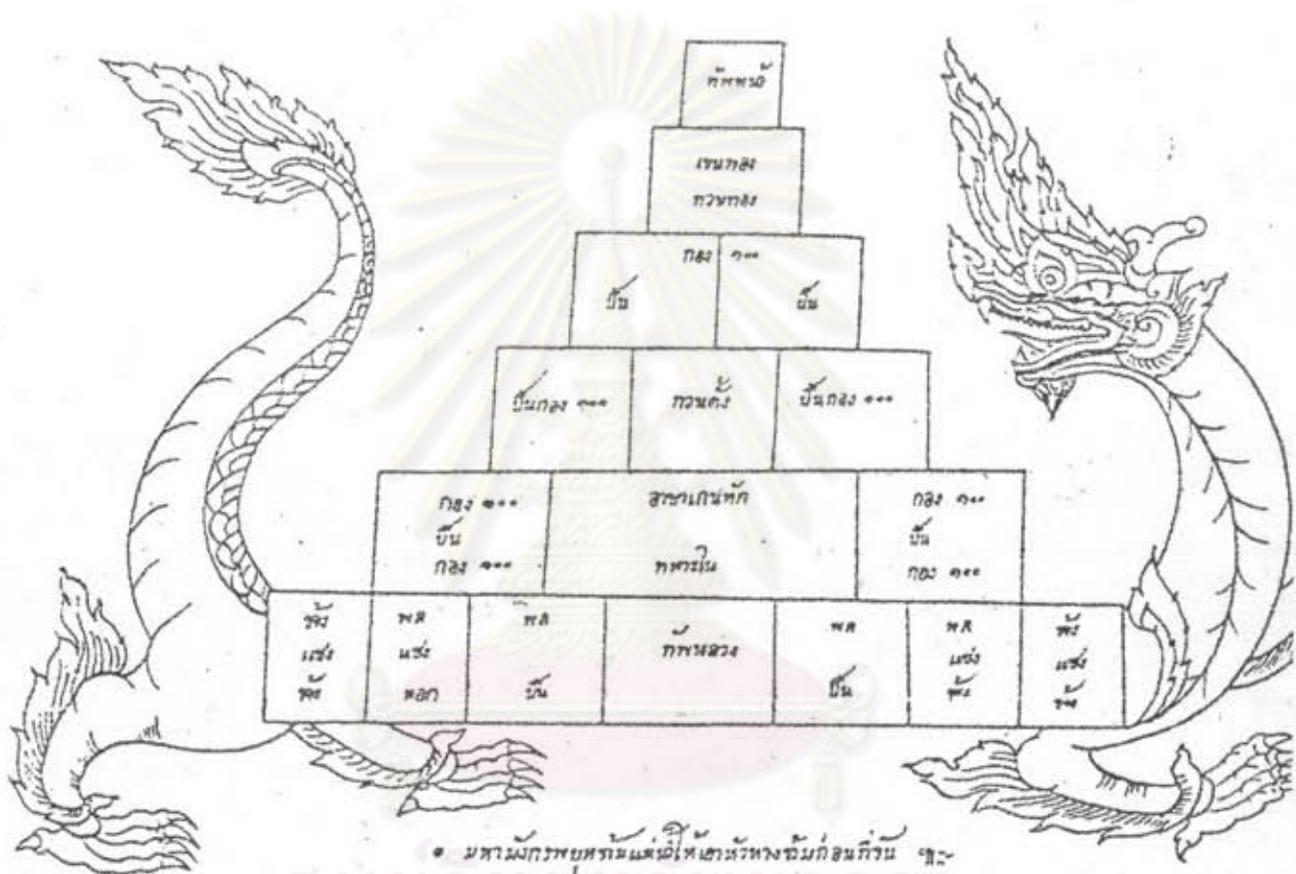

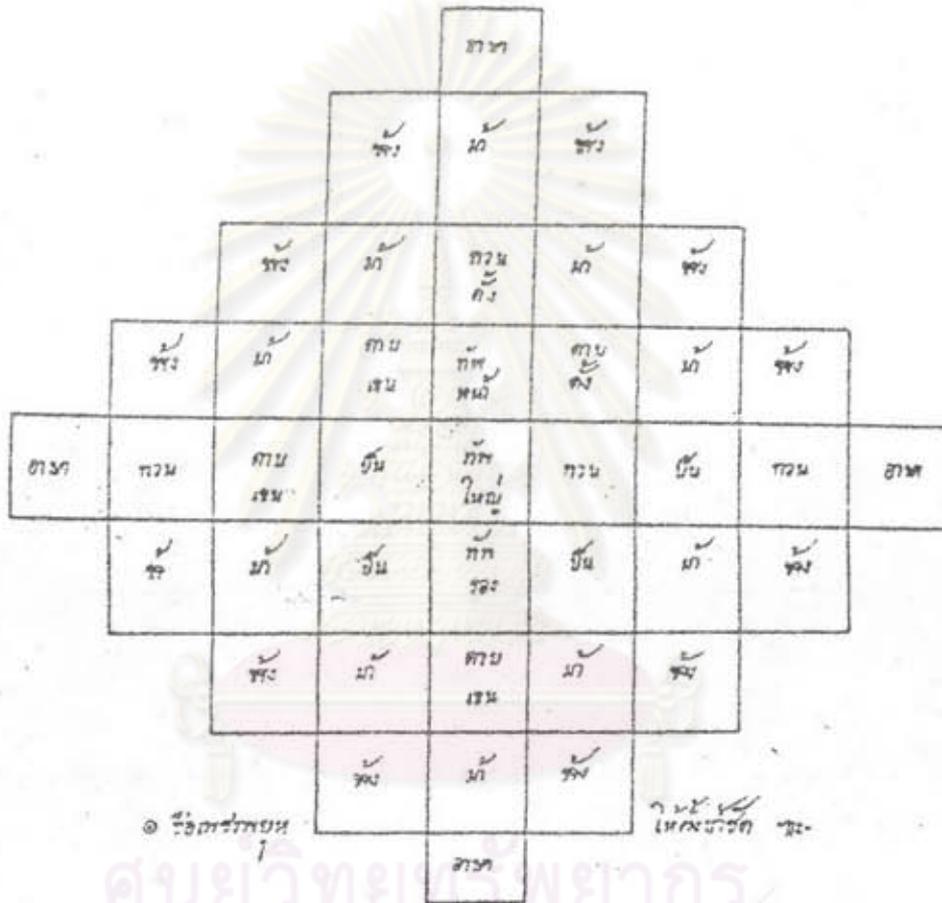
• ศิลปะทฤษฎีในตำราเรียนคณิตศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

• ขบวนการพุทธธรรมและวิถีชีวิตทางวัฒนธรรม
 ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

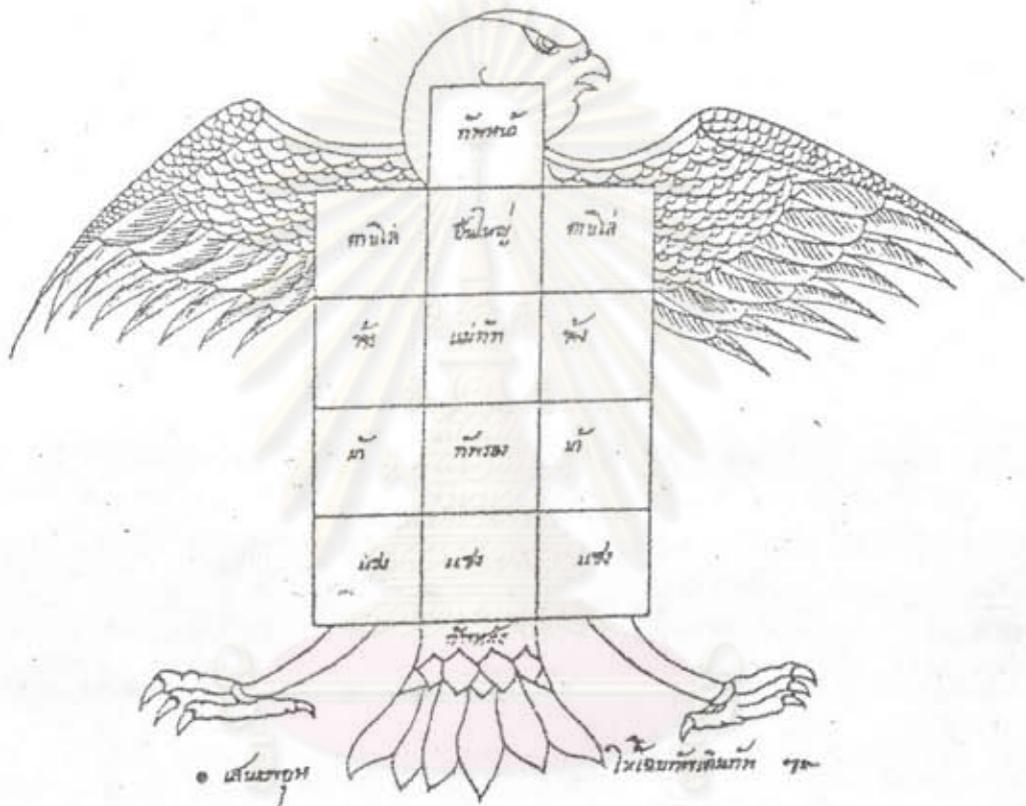
๑ ชื่อทรัพย์สิน

๒ เลขที่ทรัพย์สิน

ศูนย์วิทยการแพทย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

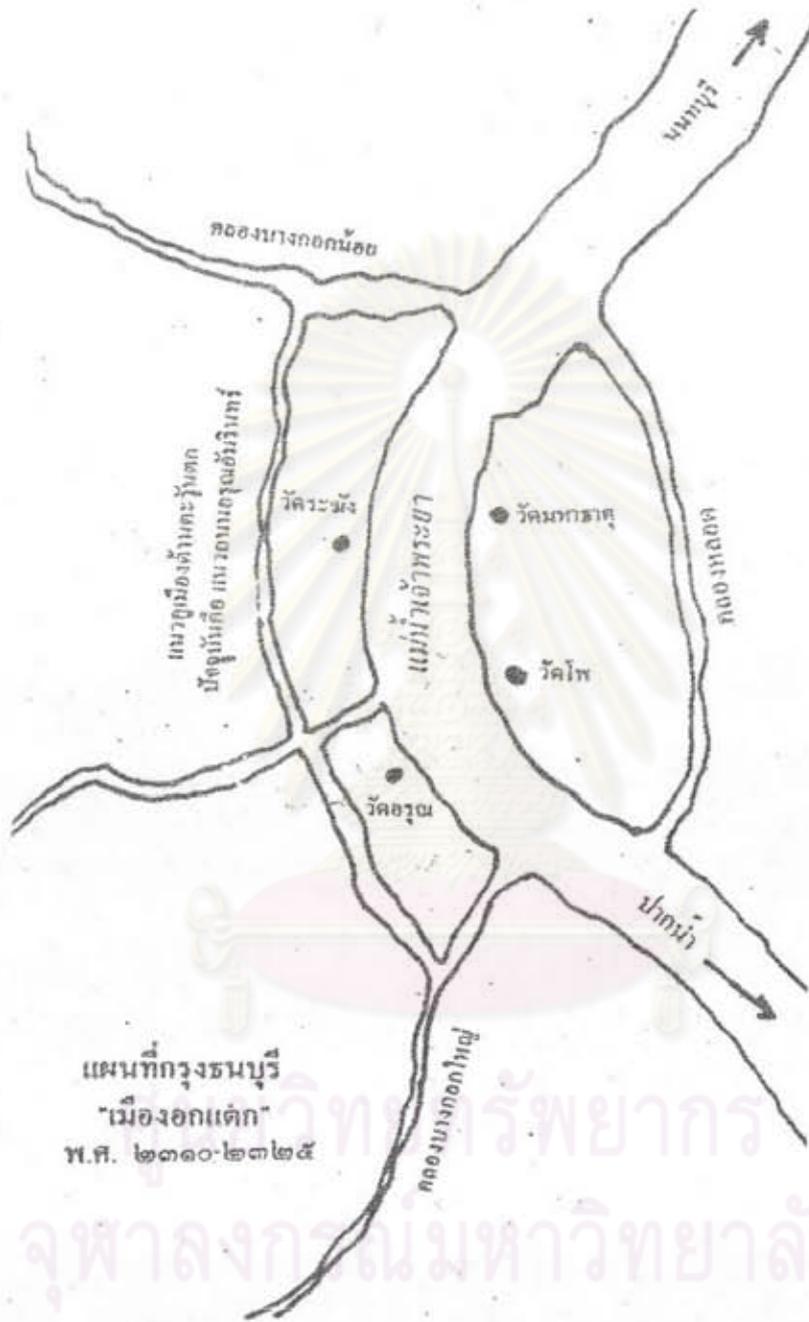

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

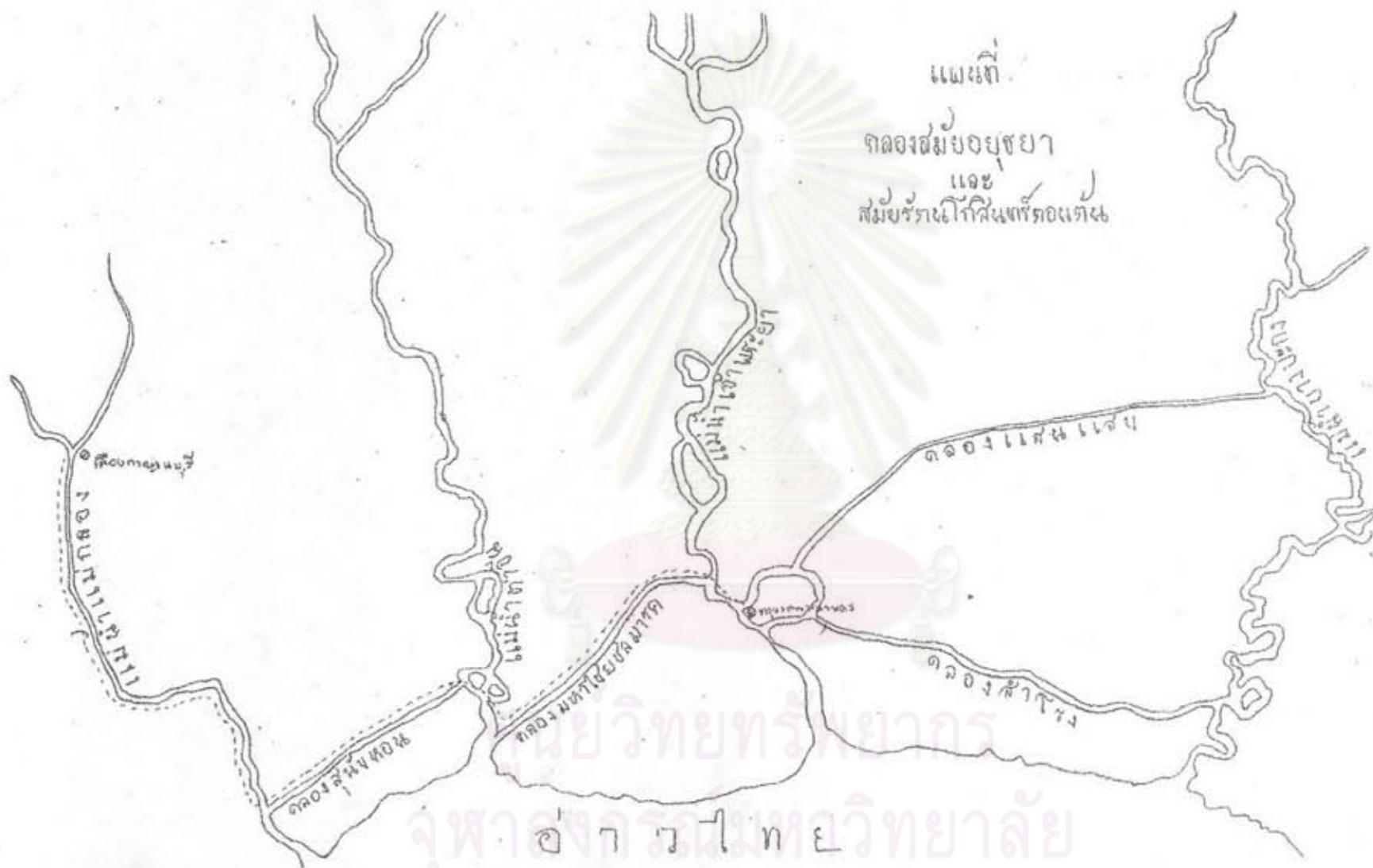

แผนที่กรุงธนบุรี
"เมืองอกแตก"
พ.ศ. ๒๓๑๐-๒๓๒๕

ที่มา : ศรีหิกร วัลลิโกตมและสุจิตต์ วงษ์เทศ, กรุงเทพฯ มาจากไหน
(พระนคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๑๔๗.

..... เส้นทางเดินเรือที่พม่าอาจจะเข้ามาโจมตีกรุงเทพฯ

โครงสร้างแผนที่จาก : กิตติ ดันไทย, "คลองกับแบบเศรษฐกิจของไทย (พ.ศ. ๒๓๖๗-๒๔๕๓)" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
 ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), หน้า ๔๗.

ประวัติผู้เขียน

นายชาติชัย วรรณวงศ์ เกิดวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ ที่
อำเภอคำเมินสะตวก จังหวัดราชบุรี สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ปีการศึกษา ๒๕๒๒ เป็นผู้มีผลการศึกษาอยู่ในเกณฑ์
เกียรตินิยมอันดับ ๑ ผลงานทางวิชาการ "บทบาทมอญในประวัติศาสตร์สงคราม
ไทย-พม่า" ใน วารสารเมืองโบราณปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน
๒๕๒๗)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย